

Prefectus de hoc novo militari delicto reum puniat, juxta textum in l. si cui 7. s. cui sacrilegium, ff. de accusat. & notata à Guidone Papia decision. 291. num. 2. Que modo ille textus explicatus non contradicit nostrae, neque faverit contraria sententia. Ita explicat Albericus in d. l. si quis posse aquam, num. 1. Fulgosius numer. 1. in fine post Oldradum quem referunt, eoque sequitur Barbosa, numer. 166. & 167. & ante eos plane idem significaverat Accursius in dicto §. reus. Quapropter si reus ille non fuisset voluntarius miles, sed coactus, quo casu non incurrit crimen, de quo posset apud militum Magistrum accusari, tunc Judge ordinarius paganorum, qui inquisitionem institueret adversus ipsum de delicto ante militiam commisso, vel suscepisset accusationem, processum prosequi non impediretur ob supervenientem militiam, & posset judicium captum definire sententiam; ad eumque miles remittendus esset, utpote ad eum qui jurisdictionem prævenisset. Quod animadvertis Barbosa ubi supra, num. 198. & non displicer Rotivo in pragmat. 16. num. 11. de militibus, tametsi paulo altere explicet textum prædictum.

478 Limita quarto principaliter prædictam quartam conclusionem, ut si miles falsum testimonium dicat non obstante fori privilegio subjectus maneat Judici, apud quem falsum depositus, & cujus aures, & dignitatem offendit, etiam si sit paganus, l. nullam 14. C. de testibus, animadvertis Ayala de jure belli, l. 3. d. cap. 8. num. 5. Caballus 4. cap. 294. num. 257.

SUMMA SECTIONIS QUINTÆ.

479 **S**cholastici gaudent foro privilegiato Magistri sui vel Episcopi. Speciale est, ut scholastici rei possint eligere Judicem.

480 Scholastici gaudent etiam foro privilegiato caram suo Rectore.

481 Scholastici possunt conveniri coram ordinario, s. ita ipsi elegerint.

482 Qui scholasticum convenire tentaverit coram Judge non sua, punitur amissione causa.

483 Privilegium optionis fori concedendum est scholasticis in causis civilibus, & criminalibus.

484 Privilegium optionis non est trahendum ad causas criminales.

485 Conciliatio Accursii prædictarum sententiarum.

486 Conciliatio Jacobi de Aretio approbata lege regia Castella.

487 Multa regule in materia fori fallunt favore scholasticorum.

488 Scholaris factus post citationem non obstante preventione, an sit remittendus ad Judicem privilegiatum.

489 Scholaristicus electo uno Judge potest variare, Qui potest variare regulariter, semel tantum potest, non sepe.

490 Contraria Speculatoris sententia, & aliorum communis, & aduersa partis fundamentorum error, & num. 491.

492 Scholaristicus suo foro potest renunciare.

493 Scholaris studens in Academiis approbatibus habentibus privilegia studii generalis, gaudet privilegio fori, secus si studeat sub privatibus præceptoribus.

494 Clericus scholaris non potest subictere se Judici alio in prejuicium sui legitimis Judicis.

495 Scholaris qui non est in matricula, vel etiam si sit, qui non exercet actu studium literarum, non gaudet privilegii scholarium.

496 Scholaris extra locum studii cum animo revertendi ad eius locum, gaudet privilegio fori.

497 Judge legitimus, & competens universitatis scholariorum, quis sit remissive.

498 Qua sint servanda de jure Castella recentiori circa forum scholarium, & quinam sint eorum Juidices competentes.

499 Cessiones in favorem scholarium quatenus sint admittende.

500 Scholaristicus Salmanticensis virtute conservatoria, non vocari in judicium reum plus quatuor diebus distantem a civitate Salmantensi.

Hoc privilegium spartum decem leucarum.

Hoc privilegium restrictum est ad duas dimicatae cicias ex bulla Innocentii VIII.

501 Privilegiis scholarium non gaudent pharmacopoli, librarii, & alii officiales, qui præcipue exercent suas artes, non studia literarum, neque beneficiari Ecclesiæ cathedralis, etiam si describantur in matricula.

502 Scholastici Salmantenses, aut Complutenses, non gaudent privilegio fori quoad debita contracta, aut crimina commissa antequam fuerint scholaris, & integrum cursum absolventer.

503 Explicatur hec doctrina, ut accipiantur, si quis fiat scholaris in fraudem, ceterum cessante dolo gaudere privilegio fori circa debita contracta, & delicta commissa post descriptionem in matricula.

504 Familiares scholarium, qui non sunt scholaris, non gaudent privilegio fori.

505 Scholastici resistentes Judicibus regis, amittunt fori privilegium, sed excipiunt sunt Clerici.

506 Non obstante privilegio fori consilium regum Castella potest delegare Judicem, qui procedat adversus scholasticum atrociter delinquentem.

507 In aliis Academis approbat, que non habent privilegia designandi Judicem conservatorem, servatur ius commune.

SECTIO QUINTA.

De foro Scholarium.

Quinta conclusio. Scholastici jure communi gaudent foro privilegiato, ut debeat conveniri apud alterum ex duobus Judicibus, vel Domino, aut Magistro suo, vel Episcopo, quem ipsi elegerint; speciale autem est, ut cum ipsi sint rei, elegant Judicem coram quo convenienter, cum regula sit actori dandam facultatem eligendi forum cum reus multiplici foro gaudet, ut adnotavimus superius, question. 3. num. 152. & iterum adnotavimus infra numer. 608, ubi limitabimus. Ita docet textus in Aut. habita, §. verumtamen, Cod. ne filius pro patre, ubi Glossa notat, verb. opione, & verb. Domino, Cynus numer. 4. Bartolus numer. 4. Albericus numer. 4. Baldus numer. 47. & 56. Angelus numer. 6. Salycketus numer. 17. cum seqq. Fulgosius numer. 4. convenit lib. 7. tit. 31. part. 2. ubi Gregorius, Speculator lib. 1. titul. de reo, §. 1. num. 5. Marian. Socin. in rubr. de foro compet. num. 16. vers. octauagimo nono, & in cap. licet ratione, ultimo, num. 90. sub §. ulterus vers. & de foro compet. Rebuffus dicto numer. 55. qui putat conclusionem hujus ampliationis expresse contineti in texu Autent. habita, nam verbum *Domino*, interpretatur, id est Rectore, atque ideo sentit textum ipsum, dum ait coram *Domino*, vel *Magistro suo*, vel *ipsius civitatis Episcopo*, optionem dare scholaribus trium Judicum, videlicet Rectoris, Præceptoris, & Episcopi, quod non est improbable. Ceteri tamen Dominum, vel Magistrum, accepunt pro sola una Præceptoris persona, eundemque credunt vocari Dominum, qui Magister dicitur. Ex quo fortassis textu deducta frequentissima antiquorum Doctorum confutudo, qui vocare solent Magistrum suum, *Domum meum*, quem referendi modum apud eos sepiissime invenies; Bartol. tamen, & ceteri eum sequuti, ex eo credunt hanc conclusionem probari, quod nempe scholastici, quem admodum quilibet alia universitas, possunt sibi facere Rectorem, l. ultima, C. jurisdict. omn. judge, l. 1. tit. 4. part. 3. ubi Gregorius gloss. 6.

Amplia secundo, ut possint etiam scholastici conveniri coram Judge ordinario loci, in quo literis inca-

bunt,

bunt, si ita ipsi elegent. Ita docet Glossa in dicta Aut. habita, §. verumtamen, verb. dedimus, Bartol. numer. 5. Baldus numer. 47. & 56. Angelus numer. 6. Salycketus numer. 22. Rebuffus numer. 55. & de privilegiis scholariorum, num. 265. privileg. 152. Marianus Socinus ubi supra, ver. adverte tamen, Additio Aufrixi ad Capellam Tholosanam in dec. 169. num. 1. convenit prædicta leg. 7. tit. 31. p. 2. Et probatur ex textu in proemio digestorum, circa finem, §. & hac omnia. Consequens est igitur scholasticos posse coram quatuor Judicibus legitimis, & competentiibus conveniri, Potestate in quam, seu ordinario laico, Episcopo, Rectore, & Præceptore, seu Doctore suo, intellige dum ipsi sint laici; nam Clerici non possunt sub Potestate laica conveniri, cap. significasti, & cap. si diligenter, de foro competenti, quorum quatuor Judicium electio ipmis reis commissa est, ut ante diximus.

482 Amplia tertio, ut quicunque scholasticum convenire tentaverit coram non suo Judge, multatari debeat amissione causæ, quam poena non ipso jure incurrit, sed per Judicis sententiam, si id scholasticus petat. Ita statuitur in dicta Autent. habita, §. qui vero, & notat Glossa ibi, verb. cadat, & Doctores communiter, quamvis Rebuffus num. 58. existimet verius non cadere à causa actorem, qui scholasticum coram alio Judge, quam à lege designato convenire tentaverit, sed solum a comine, quasi textus significet, scholasticum, qui ad suum Judicem remitti voluerit, idque petierit opposita declinatoria fori exceptione (nam citatus ab incompetenti Judge debet comparare, privilegia sua allegaturus, leg. si quis ex aliena 5. ff. de judicis, dict. leg. 7. titul. 31. part. 2. & docet Angelus in dicta Autent. habita, numer. 10. quidquid dicit Rebuffus post Decimum de privilegiis scholariorum, numer. 267. privileg. 154. vers. fallit.) remittendum esse, atque ideo actorem caderet à suo comine, quasi nihil egerit conando scholasticum trahere ad incompetenterum Judicem; sed apud nos Hispanos jure regio partitarum approbat sententia Glossæ in dicta leg. 7. titul. 31. part. 2. ut actor sic conveniens scholasticum privandus sit jure, quod in judicium deduxit, atque ita cadat à causa.

483 Amplia quarto, ut hoc privilegium optionis Judicium prædictorum concedendum sit scholasticis, non solum in causis civilibus, sed etiam in criminalibus. Ita sentit Glossa in dicta Autent. habita, §. verumtamen, verb. si item, numer. 267. privileg. 154. vers. fallit.) remittendum esse, atque ideo actorem caderet à suo comine, quasi nihil egerit conando scholasticum trahere ad incompetenterum Judicem; sed apud nos Hispanos jure regio partitarum approbat sententia Glossæ in dicta leg. 7. titul. 31. part. 2. ut actor sic conveniens scholasticum privandus sit jure, quod in judicium deduxit, atque ita cadat à causa.

484 Amplia quinto, ut hoc privilegium optionis Judicium prædictorum concedendum sit scholasticis, non solum in causis civilibus, sed etiam in criminalibus. Ita sentit Glossa in dicta Autent. habita, §. verumtamen, verb. si item, numer. 267. privileg. 154. vers. fallit.) remittendum esse, atque ideo actorem caderet à suo comine, quasi nihil egerit conando scholasticum trahere ad incompetenterum Judicem; sed apud nos Hispanos jure regio partitarum approbat sententia Glossæ in dicta leg. 7. titul. 31. part. 2. ut actor sic conveniens scholasticum privandus sit jure, quod in judicium deduxit, atque ita cadat à causa.

485 Et invenio inter istas contrarias sententias duas conciliaciones. Prima est Accursii in d. §. verumtamen, verb. si item, qui ait hoc privilegium scholarium servari Bononia, dumtaxat quantum ad causas civiles, non quoad causas criminalibus; quoniam renunciatum est quoad causas criminalibus à scholaribus, & Doctribus Bononiensibus; tametsi Cynus in dicta Autent. habita, numer. 6. Angelus numer. 7. Fulgosius numer. 4. credant hanc renunciationem nullius momenti fuisse, quominus servandum sit privilegium; sed ceteri Doctores Glossæ assentiunt agnoscentes consuetudinem privilegio contrarium: cum quibus sentit Panormitanus in cap. cum olim 6. num. 8. de consuetudinibus.

486 Secunda est Jacobi de Aretio, quem referunt Cynus, & ceteri, distinguunt causas criminales parvas, & leves, à gravibus, & atrocibus, in illis ait servari privilegium scholaristicum: in istis vero servari negat, & ita servare consuetudinem testatur Angelus in dict. Autent. habita, numer. 7. Fulgosius numer. 5. & credo hanc sententiam approbatam esse in nostro Regno jure partitum in d. l. tit. 31. part. 2. dum ait: *Los Maestros que muestran las ciencias en los estudios puedan juzgar sus escuelas en las demandas que ovieren unos con otros, e en las otras que los omes les ficiessen, que no fuesen sobre pleito de sangre.* Nam tametsi Gregorius ibi glossa prima interpretetur causam criminalis in genere, credo verbum

illud *pleito de sangre* esse interpretandum, ut significet causam criminalis, in qua solet, & debet imponi pena sanguinis: nam apud leges partitæ, cum agitur de causis criminalibus, in genere vocantur *pleito criminalis*,

487

non *pleito de sangre*, ut in l. 9. titul. 4. par. 3. & alibi item in leg. 22. titul. primo, par. 7. distinguunt quoad alios effectus cause, in quibus imponitur pena sanguinis ab illis, in quibus non infingitur pena corporalis. Cum autem cause criminales, in quibus reus punitur pena sanguinis, seu corporali, sint atroces, aut graves, in levibus enim solum imponitur pena pecuniaria, aut exilio cum plurimum; reliquum est, ut lex, quæ de-

negat scholarium Præceptoribus jurisdictionem in causis sanguinis, in solis gravibus criminalibus eam de- negat; in levibus autem quibuscumque criminalibus, in quibus civiliter agitur, eam concedat, quæ fuit sententia Jacobi de Aretio, quam exstimo veriore, in eamque tandem inclinat ubi supra Baldus, & Salycketus, & Angelus dicto num. 7.

Amplia quinto, ut tametsi regula sit, ibi finiendum esse judicium, ubi capitulum est, l. ubi caput 30. de judicis, & semel citato reo à Judge competente, quo actu fit legitima præventione, ut docet Marianus Socinus in cap. propositi, num. 16. cum multis sequentibus de foro compo-

488

nit, alius competens Judge in eam causam manus mittit, ut ibidem docet Marianus numer. 27. 28. §. 35. & reus preventus non possit mutare forum, & Judge, Marianus ibidem ex num. 45, favore tamen scholasticorum fallunt omnes iste regula, & etiam si judicium ini- tium sumperit; ex eo, quod unus Judge legitimus, & competens scholarum citaverit, seu vocaverit in judicium, poterit nihilominus declinare forum, & alium eligere competentem usque ad item contestatum ex privilegio optionis per prædictam Autent. habita, in §. verumtamen, ei induito, quod omnes prædicti Doctores adnotarunt, & Rebuffus de privilegiis scholariorum, num. 266. privileg. 153. Aufrixi ad Capellam Tholosanam, dec. 169. num. 1.

Hanc ampliationem extendit Barbosa in l. si quis posse- 489

quam 7. nu. 113. ff. de judicis, ut procedat etiam si quis citeretur antequam sit scholaris, & post scholaris fiat: nam tunc non obstante preventione cause ob specialem scho-

larium favorem remittendum esse sentit ad suum Judge privilegium. Cujus extensionis Autores refert Boni-

num. 2. ubi Gregorius, Speculator lib. 1. titul. de reo, §. 1. num. 5. Marian. Socin. in rubr. de foro compet. num. 16. vers. octauagimo nono, & in cap. licet ratione, ultimo, num. 90. sub §. ulterus vers. & de foro compet. Rebuffus numer. 4. & 5. Speculator l. 1. tit. de reo, §. 1. num. 5. Panormitanus in sua quest. 6. Gandulfus numer. 7. facit Antonius Corfetus singul. 321.

Contrarium casum, si quis scholaris factus item contestetur, & lite contestata suspendatur à matricula, tractat Baldus prædict. Autent. habita, num. 75. & resoluti nihilominus item finienda in foro pri- 490

viliegiis; quæ resolutio similis est ei, quam nos tra- didimus supra hac eadem questione num. 470. & prodi- cedit ex eisdem principiis.

Quæret tamen quispiam, an possit scholaris postquam unum Judge elegerit, variare, ejusque forum declina- 491

re, & petere se ad alium remitti, cum habeat quatuor Judices, juxta supra dicta? Respondeat Glossa in dicta Autent. habita, §. verumtamen, verb. opione, posse va- riare, sicut potest actor, ex l. si convenerit 18. ff. de jurisdict. omn. judic. & l. si cum dorem 22. §. eo autem tempore, ff. sol. matr. Animadvertisque ibi additio, casu quo varia- 492

tio contingat, semel tantum variare posse, non sepius l. non utique 3. in princip. ff. de eo, quod certo loco: id au- tem regulare est, ut qui potest variare, semel tantum pos- sit, l. si fundus 4. §. eleganter, ff. de l. commis. l. si quis jusju- 493

rando 11. C. de reb. cred. Baldus in dicta Autent. habita, num. 6. in fin. Jas. in l. prator. 20. §. si aliquando, num. 6. ff. de nov. oper. nuntiati. Tiraquellus in l. boves, hor ser- mones, n. 23. ff. de verb. significat. Molin. de primog. l. 2. cap. 4. num. 35. Valascus consult. 102. num. 15. Glossa sententiam videbat approbare Angel. in dicta Autent. habita, num. 7. & Follerius in practica criminali 1. par. 2. par. rubr. audientur excusatores, num. 98. & 99. & non repro- bat Isernia licet varie loquitus in d. Autent. habita, n. 15. Sub tit. de statutis, & consuetudinibus, contra liberta- tem Ecclesiæ, in usib. feud.

Venit Speculator l. 1. tit. de reo, §. 1. numer. 8. Cynus 490 in dict. Autent. habita, n. 7. Bartolus num. 7. Baldus nu-

65. Salycketus nu. 21. Fulgosius nu. 5. Aufrixi ad Cappel- lam Tholosanam, dec. 169. num. 1. Tiraquellus in d. l. bo- 491

ves, §. hoc sermones, n. 24. Rebuffus de privilegiis scholari- 492

n. 266.

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. I.

- num. 266. *privileg. 153. vers. ad hoc*, & ceteri Doctores communiter discidunt à sententia *Glossæ*, & existimant scholasticum, qui semel elegerit Judicem, coram quo ve- lit conveniri, etiam ante litem contestatam, non posse variare, & reprobare, quod semel approbaverit, cap. quod semel 2. l. de regul. *Jur. in sexto*, l. generaliter, §. sed iuramento, C. de reb. cred. l. si servus 22. l. qui iurasse 26. in principio, ff. de jurejurand. l. *Pomponius*, in fin principi, ff. de negot. gest. l. 1. §. ultimo, C. de assert. toll.
- 491 Ad textum autem in d. l. si convenerit, respondent *Cynus*, *Baldus*, & ceteri Doctores primo, illum agere de Judice alieno, cui non tribuit jurisdictionem, solum pactum litigantium, quin ante litem contestatam possint peneire, & à pacto recedere: hic vero agimus de Judice proprio, & legitimo, & competenti, ita sit, ut dispar sit ratio. Secundo, illum textum loqui de auctore, cuius interest litem cito contestari, & finire: hunc vero loqui de reo, cuius interest judicium subterfugere, & litem differre, l. properandum, §. fin. autem reus, C. de judic. l. 2. C. de jurejur. proper calum. dand. Quare si illi variatio permittatur, nunquam litem contestabitur, sed auctorem ab uno Judice ad alium remittendo eluder. Simili modo respondent ad textum in d. l. si cum dote, §. eo autem tem- pore: ibi enim agitur de auctore, hic agitur de reo.
- 492 Limita tamen primo predictam quintam conclusionem si scholasticus suo privilegio renunciaverit, nam tunc poterit conveniri in suo foro non privilegiato. Potest autem huic privilegio renunciare, ex l. si quis in conscribendo, C. de pacis. & l. 1. ff. si quis in jus vocat. non jerit, & notarum Speculat. l. 1. tit. de reo, §. 1. nu. 5. in fin. Bartol. in d. *Authent. habita*, nu. 7. in fin. Bald. num. 52. *Salycer. num. 32.* & præsupponit ut indubitatum *Glossa ibi*, in verb. si litem, cui multi confident, probatur ex d. l. 7. tit. 31. part. 2. ubi judicium valet, si scholasticus, qui forum declinare potest, omittat declinatoriam, & conveniri se patiarunt: cum tamen, ut superius advertimus nu. 482, debeat coram incompetenti suum privilegium allegare, ut eo gaudere possit, & debeat, & ad suos Judices remitti. Ratio autem hujus limitationis est, quoniam privilegium fori, quod scholasticis indulgetur, non conceditur illis ob universitatem, & collegium, aut ordinem; immo vero ob favorem singulorum, atque ita censendum est personale, & succedit regula d. l. si quis in conscribendo, iuris antiqui, ut quicunque possit iis, que pro se introducta sunt, renunciare.
- 493 Limita secundo predictam quintam conclusionem, ut gaudet solum privilegio fori scholasticus studens in Academiis approbatis habentibus privilegia studii generalis, scilicet studens sub privatis Praeceptoribus in studiis adulterinis, vel reprobaris; ille enim non gaudet fori privilegio. Hanc limitationem tradit Angelus in d. *Authent. habita*, n. 6. in fin. & probat ex l. unica, C. de studiis libera- lib. verb. Rom. l. 1. & ex l. 1. C. de professor. qui in urb. Constantino. l. 12. & ibi notatis, sequitur *Rebuffus de privileg. scholast.* num. 113. *priv. 34.*
- 494 Limita tertio predictam quintam conclusionem, ut non procedat in Clericis scholasticis, qui non possunt se subiungere Judicis alieno in prædictum sui legitimi Judicis ordinarii, cap. significasti, cap. diligenti, de foro com- pet. & ibi notari Doctores. Hanc limitationem tradit *Glos. in dict. Authent. habita*, in §. veruntanen, verb. si litem. *Cynus ibi* n. 6. *Barrolus n. 4. in fine*, *Albericus num. 4*. *Baldus n. 63*. *Angelus num. 9*. *Salycketus num. 19. in fine*, *Fulgoius num. 5. vers. in eadem glossa*, *Speculator l. 1. tit. de reo, §. 1. num. 9*. *Panormitanus latissime in sua questione 6*. *Gansdulfus num. 7. 8. & 9*. *Marianus Socinus in cap. si quis Clericus l. num. 17* & in cap. significasti nu. 43. & in cap. licet ratione, ultimo, num. 90. vers. & hoc dicit esse notandum, sub. §. ulterius, defor. compet.
- 495 Limita quartu, ut non procedat predicta quinta conclusio in scholasticis, qui non est in matricula, vel in illo, qui cum sit matriculatus, non dat tamen actu literis operam, & exercit literatum studia: isti enim non gaudent privilegios scholasticum. Quam limitationem plane indicat l. 18. cap. 4. tit. 7. l. 1. recopiat, tradit *Joannes de Platea* per tex- tum ibi in l. 1. num. 2. & 3. C. de collegiatis, & cartopariis, & nummariori, l. 1. & in l. eos qui 3. per textum ibi, C. de apparit. Magistr. milt. l. 12. Panormitanus in cap. 1. num. 39. *Decius ibidem in 2. lectur. nu. 116. de fu- dicio*, *Lancelotus Galiaula in rep. l. centurio, nu. 50. ff. de vulgar. & pupill. sublit.* *Rebuffus de privileg. scholast.* n. 278. *privileg. 165. §. sed contrarium, cum seqq. juxta cu-*
- jus doctrinam debent accipi que tradit *Mascardus de pra- bationibus*, concl. 1297. *scholarem aliquem esse*, num. 9. & seqq. & quoad matriculam idem sensit *Decius ubi supra*, n. 118. *Joannes Lupus in reperit. rubr. §. 38. n. 3. de donat. inter*, *Didacus Perez in leg. 8. tit. 2. l. 1. ordinament. gloss. 1. inter*, *C. de reb. cred. l. si servus 22. l. qui iurasse 26. in principio*, ff. de jurejurand. l. *Pomponius*, in fin principi, ff. de negot. gest. l. 1. §. ultimo, C. de assert. toll.

Disputatio II. Quæst. VI. Sect. VI.

- 501 Tertio, in d. l. 18. cap. 3. cavitur, ne prædictis privile- giis scholarium gaudent pharmacopœa, librarii, procu- ratores, aut alii officiales, qui præcipue profitentur, & exercent suas artes, non studia litterarum, etiam si descri- bantur in matricula, & adeant scholas. Quod idem exten- ditur cap. 5. ad beneficiarios cathedralis Ecclesie, qui ob exemptionem magis, quam ob litterarum professionem scholas adeuntr; & hoc est tercia limitatio.
- 502 Limita quarto, ut non possint gaudere privilegio fori scholastici Salmanticensis, aut Complutenses, quod debita contracta, aut criminis commissa, antequam fuerint scholares, quoque integrum cursum absolverint, continuoque studuerint audientes quotidie duas lectio- nes, ut statuitur in d. l. 18. cap. 6. notaruntque *Rebuffus de privil. scholastic.* num. 252. *privil. 141. circa finem*, *Paz in praxi*, 2. tom. 1. part. cap. 6. num. 30. in fine, & num. 32. *Cavallos ubi supra*, num. 18.
- 503 Quam tamen limitationem ego sublimitarem, ut scho- lasticus, quod debita contracta postquam descriptus est in matricula, & caput operam dare litteris, audirete Ma- gistris in prædictis Academias, & circa delicta item postea commissa, gaudere debeat statim foro privilegiato. Ratio est, quoniam ille est scholasticus actu, ergo debeat gaudere scholarium privilegiis. Lex autem, que hoc privilegium denegat, denegat cum limitatione, circa debita ante contracta, aut delicta ante parrata, ob vitandas fraude- des, obviandumque ne quis scholaris prætextu fori privi- legiati ob delicta commissa, vel debita contracta, magis quam ob litterarum professionem; quod illa igitur dumtaxat est accipienda, & practicanda.
- 504 Limita quinto, ut familiares scholarium non gaudent foro privilegiato, nisi simili sint scholares. Ita statuitur in d. l. 18. cap. 7.
- 505 Limita sexto, ut non gaudent foro exemplo, & privi- legiato scholastici, immo vero immunitatem, & exemptionem amittant, quoties Judicibus regiis, aut corum Mini- stris faciunt resistentiam. Ita statuitur in l. 18. tit. 7. lib. 1. recop. notat Volano in curia philippica, 3. par. §. 1. n. 16. Quod plane sublimitandum est, ut non procedat in Cleri- cis, quibus non potuit lex secularis adimere immunita- tem, & exemptionem, eoque punire.
- 506 Limita septimo, & ultimo, ut possit nihilominus non obstante privilegio fori consilium regium, cum ab aliquo scholari laico committitur grave crimen dignum exemplari punitione, delegare Judicem, qui adversus delin- quentem procedat, illumque puniat. Quod vidimus jam aliquoties accidisse in istis Academias, seu ob seditiones in provisionibus cathedralium, seu ob carmina famosa edita. Ratio est, qui illemet Princeps, qui jurisdictione conce- fit privilegium, poenes fe eandem retinuit, quoniam dedit potestatem, cap. dudum, 4. de præbendis in sexto, atque advocate potest causam aliquam speciale inclusam in generali mandato, cap. studiis, de offic. legar. cap. ceterum 3. cap. pastoralis, 14. §. quoniam, cap. cum contingat, 24. de rescriptis, *Rebuffus in constit. regul. tom. primo*, tract. de evocationibus, in prefatione, num. 15. & 17.
- 507 Ceterum in aliis Academias approbatis, que multa sunt in hoc Regno, quibus non sunt concessa privilegia ad designandum ejusmodi Judicem conservatorem, qua- lem habent Academia Salmanticensis, & Complutensis, servabunt jus commune, & partitarum, de quo supra, nisi quatenus contraria consuetudine, aut præscriptione sit introductum.

SUMMA SECTIONIS SEXTÆ.

- 508 Familiares sancti officii gaudent foro privile- giato in criminalibus tribunalium sanctæ In- quisitionis.
- 509 Ratio cur hoc privilegium illis fuerit concessum.
- 510 Nemo cogitur expensis suis militare.
- 511 Conditions necessaria, ut familiares gaudent pri- vilegio fori.
- 512 Familiares in civilibus non gaudent fori privile- gio regulariter.
- 513 In Regno Valentinæ familiares gaudent in civilibus fori privilegio.
- 514 Officiales alii sancti officii gaudent in civilibus, & criminalibus indistincte privilegio fori.
- 515 Familiares in criminalibus exceptis in concordia non gaudent privilegio fori.
- 516 Familiares delinquentes in officio publico delictis Carleval, de Judicis, Tom. I.